

Enkeltindividet og våre problemer i dag

Sydney Cook
Garth Lean
SVART HVITT BOKA
Cultura forlag 1973

I de siste åra har vi vent oss til et jevnt tilsig av små stridsskrifter. De små røde kom først. Deretter fulgte små kvite, grønne osv. Snart er vel hele fargeskalaen opptatt.

Denne småbokformen er svært krevende, og resultatet er ofte blitt en slagordpreget og lettvtint behandling av viktige problemer.

Ny av året er «Svart hvitt boka» i samme lille format. Boka er gitt ut på Cultura forlag (Senterpartiets), men den må sees som Moralsk Opprustnings (MRA) bidrag i småbokdebatten. Boka er skrevet av to engelskmenn, men omarbeidet og tilpasset norske forhold av en firemannsgruppe. (Sml. s. 51f. om den norske kommunisten Bjerkholdt som ble vundet for MRA.) I de siste dagene er boka også blitt «markedsført» i Tromsø av ei gruppe MRA-folk.

Boka har bare 70 små sider. En skulle tro at allerede dette begrenset temaene som kunne tas opp, men dette slår ikke til. Her behandles landbruksproblemer, raseproblemer, narkotika, forurensning, generasjonsmotsetninger I det hele tatt er man innom alle «populære» problemstillinger.

Det er bare løsningen av de samme problemene som er overraskende. Løsningen er imidlertid forståelig og klart skissert gjennom hele boka. I forordet antyder tidligere statsråd Anton Skulberg hvor det bærer hen. Han sier at «skillelinjene mellom

godt og vondt, rett og galt ikke går mellom mennesker eller grupper av mennesker, men gjennom det enkelte menneske». Han spinner videre på bokas undertittel «En håndbok i revolusjon» og sier at «revolusjonen begynner hos det enkelte menneske».

Revolusjon og forandring i verden begynner altså med det enkelte menneske. Alle problemer i verden løses faktisk ved at enkeltindividet forandres, ved at en ny, uselvisk mennesketype vokser fram (s. 69). Dette nye menneske kalles også den revolusjonære personlighet. Det er et menneske man fullt ut kan stole på, som ikke er bundet av penger, maktsyke eller hat. Det er et totalt fritt menneske (s. 40). Dette nye menneske er det som skal forandre verden.

Denne karakterforandringen skjer ved at vi er stille og lytter til vår indre stemme, Gud. Denne stemmen taler til oss om vi tror på Gud eller ei. Stemmen overbeviser oss om ting vi har gjort feil og forhold vi må få rettet på. Dette oppnås når vi prøver vårt liv på de fire absoluttene: Ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet. Når mennesket slik stiller seg til disposisjon, kan Guds kraft trenge inn og forvandle den mest vanskelige natur (s. 21).

Nærmere 2/3 av boka er preget av konkrete eksempler på hvordan enkeltmennesker — som er blitt forandret — har grepet inn og løst større og mindre vansker. Disse fortellingene synes imidlertid naive, men er underholdende nok. Påfallende er det at de fleste som det fortelles om, er folk med

makt og innflytelse. De finner det for godt (ved hjelp av den indre stemme) å være veldedige (s. 24, 27, 35, 61 osv.). Resultatet av forandringene eller revolusjonen er ikke særlig omfattende: Folk snakker ut med hverandre og problemer «løses». Men det skjer ingen forandring i maktinstrumenter eller økonomiske forhold. Løsningen ifølge boka er at de som hadde og fortsatt har makt, blir snille. Årsaken til, og løsningen på alle våre problemer føres altså utelukkende tilbake til enkeltindividet. En skal ikke underkjenne veldedigheten, men som patentløsning er den grovt urettferdig og diskriminerende.

I historisk perspektiv representerer ikke boka nye ideer. De lar seg fort plassere innenfor idealismen og romantikken. Mennesket sees som et isolert individ som kan heve seg over sosial sammenheng, historiske betingelser osv. Det nærmer seg det overmenneskelige. Det dreier seg om det sterke, harmoniske, frie og uavhengige menneske. Den sterke rett synes å skinne gjennom i mange av eksemplene i boka. Dette skaper nødvendigvis en masse minusvarianter — folk som ikke greier eller har personlige eller sosiale muligheter til å oppnå en slik menneskekvalitet som forutsettes. Hva med deres menneskeverd og rettigheter i et MRA-forbedret samfunn?

Boka preges av et svært optimistisk menneskesyn. Det bærer mot et utopisk verdenssamfunn, et paradisiske teokrati der alt er i overensstemmelse med den indre stemme. Kjernen i bokas innhold er den indre stemme og de fire absolutte kravene. «Den indre

stemme» er i boka et mystisk begrep. Den er noe inni oss som kan skjelve rett fra galt (s. 38). Det er Gud som taler i stemmen, sier det, men gudsbildet blir heller utvasket når f. eks. både hinduer og kristne har dette noe. MRA synes i det hele tatt å ha en stor tilpasningsevne til forskjellige kulturer og religioner. Det er ovenfor prøvd å peke på farene ved det menneskesyn og de politiske konsekvenser boka fører med seg. Videre må det sies at kristendommen — slik den framstilles i boka — lett kan reduseres til en meditasjonsteknikk og en teori om hvordan mennesket kan forandres.

Kristendommen er altomfattende og bl. a. langt mer realistisk i synet på verden og den djvelskap som finnes. Gud drar oss ikke ut av verden, men vil leve sammen med oss nettopp i den situasjon vi lever i uten at vi nødvendigvis greier å forandre oss og verden. Det er det som er evangelium. Gud er heller ingen indre stemme eller et probat middel til å løse alle problemer, om det nå er inni eller utenfor oss. Kristne må derfor kjempe på like fot — for rettferdighet og den svakes tarv — uten noen patentløsning på politiske spørsmål i form av f. eks. indre stemmer, eller med en bedre menneskelig kvalitet enn andre.

Meditasjon og moralsk opprustning er vel og bra. Det er klart at boka kan gi mange en impuls til mer medmenneskelig ansvar og mer moralsk holdning. En må bare være klar over på hvilke premisser det skjer og hvilke konsekvenser det får hvis bokas ideer følges opp.

Brede Mordal

En håndbok i revolusjon

Sydney Cook og
Garth Lean:
Svart-hvitt boka. En
håndbok i revolusjon.
Cultura forlag.

Fins det en konstruktiv revolusjon - en revolusjon som ikke tar sikte på å rive ned, men på å bygge opp? Det mener iallfall tidligere kirke- og undervisningsminister Anton Skulberg som har skrevet forordet til «Svart-hvitt boka» som i disse dager kommer ut på Cultura forlag. Han sier videre: Denne «Håndbok i revolusjon» gir et viktig signal. Det finnes en

skarp grense mellom svart og hvitt, godt og vondt, rett og urett.

Alle er ikke enige med Skulberg i alle ting, men de fleste er klar over at han er en modig mann. Han anbefaler denne boken fordi den handler om grenser, ikke de som går mellom mennesker eller mellom grupper av mennesker, men de som går gjennom det enkelte menneske. Kampen er lik for oss alle uansett livssyn, men utfordringen er ikke minst for den som har et kristent livssyn.

Boken inneholder korte kapitler med enkle overskrifter: Stillhetens dynamikk, Landbrukets oppgave, Skole og samfunn, Nar-

kotika, Sex, Makt, Klasse kamp, Generasjonskløften. Kapitlene er krydret med historie fra virkeligheten som gir eksempler på hvordan problemer kan løses når mennesker går i seg selv. Den er verdt den halvtime det tar å lese den og de kroner den koster. Den er trykt i 300 000 eksemplarer på ti språk i løpet av et år. Den norske oversettelsen er et teamarbeid, og resultatet er enkle, presise og lettfattelige setninger. Kjøp den og les den kanskje har den et budskap nettopp til deg!

Ann-Mari Aasland

**Følg med i Varden -
Varden følger med!**